ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3649 — ՈՒՐԲԱԹ 30 ՄԱՐՏ 1884 — Ն. Տ. 11 ԱՊՐԻԼ

ՊԱՏՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »
Օտար Թղթատարով դրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրչ. երկու անգամի համար 2 դրչ է. աւելի անգամներու համար դաս տակարկութիւն կը լինի

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱԶ — ՀԱՆԱՊԱՀԱՍ ԶՕՐԵՆԱՑ — 40 ՓԱՐԱԶ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց համբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որեւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիզա փայտ եօղուլը, Շարդ Զարչըմբ թիւ 37 Մասիսի դրատնեակը։

Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Զրպարտած նամակ, յօդուած, եւայլն եւ չեն տպուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ 30 ՄԱՐՏ

ԽՍՐԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Կայսերական հրամանաւ՝

Ներքին բերոց մաքսատան նախորդ տնօրէն Պէհճէթ էֆ. արտաքին բերոց մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ։

Տրապիզոնի մաքսատան նախորդ տնօրէն Իզզէթ էֆ. ներքին բերոց մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ։

Ղալաթիոյ մաքսատան առաջին քարտուղար Ճէմալ պէյ Տրապիզոնի մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ։

Վեհ. Սուլթանն Իւլայի Ա. ասքեան շնորհեց Լէոնիտաս Պալթաճի էֆէնտիին։

Ն. Կ. Վեհափառութիւնն Օսմանիէի Ե. կարգի պատուանշանը տուաւ Անհալթի Լէորոյտ իշխանին։

Ներքին գործոց նախարար Բարձր. Լահէմ փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ երկու օրէ ի վեր իւր պաշտօնատեղին չերթար։

Վեհ. Սուլթանին Թիկնապահ և Արեւելեան Ռումելիի քաղաքապահ զօրաց և ոստիկանութեան Նորընտիր հրամանատար Տրիկալոքի փաշա նախընթաց օրն յիւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Մեծ. Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա Թեզքերէով մը ծանոյց բոլոր կառավարական պաշտօնատանց թէ հրաման զրկուած է գաւառական իշխանութեանց, որպէս զի իրենց հասութից գումարը, տեղական ծախքը զեղչելէ յետոյ, կայսերական գանձը զրկեն, որով պիտի վճարուի պաշտօնատարաց յետնեալ պահանջքը։

Վեհ. Սուլթանն Իմթիազի Նոր-ահատատ շքանշանին Ա. աստիճանը տուաւ Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խանին, երբ այս վերջինը նախընթաց օրը Ն. Կ. Վեհ. հափառութեան ներկայանալու պատիւ ունեցաւ։

Պահրի պէյ և Նշան էֆէնտի Սիւզէնիճեան, որք Հիճազ զրկուած էին յատուկ պաշտօնով, որոյ նպատակն էր Հիճազի կուսակալ Օսման փաշայի յանձնել Միւշիրութեան Ցեղմանը, այս շաբթու մայրաքաղաքս վերադարձան։

Հալէպի կուսակալը կը հեռագրէ ներքին գործոց նախարարութեան թէ տեղւոյն ժողովրդեան մարդահամարն ամբողջացած լինելով, արդիւնքն եղած է 99,100, որ հին մարդահամարին արդիւնքէն 1/3 աւելի է։ Օտարազգիք այս հաշուէն դուրս են։

Օսմանը կը ծանուցանէ թէ Եգիպտոսի նախորդ խտիվ Իսմայիլ փաշայի քոյրն՝ հանդուցեալ Զէյնէպ հանըմ, որոյ յուղարկաւորութեան հանդէսը նախընթաց օրը մեծ շքով կատարուեցաւ Իսկիւտարի մէջ, իւր հարստութեան երրորդ մասը բարեգործական և կրօնական հաստատութեանց նուիրեր է, երկու երրորդն ալ իւր միակ ժառանգորդին՝ Բարձր. Հալիմ փաշայի թողած է։ Հանդուցեալն Եգիպտոսի մէջ 45,000 ֆեդան հող ունէր, զոր, կ'ըսուի թէ, ամբողջապէս Հիճազի սուրբ տեղեաց կտակեր է, և որոյ արժէքն 2 միլիոն օսմ. ոսկին կ'անցնի։

Օսմանը լրագիրն իւր այս աւուր թուով կը հաստատէ Խմթէրն Էքսբրէսի տուած այն լուրը թէ Զէրբէզ գաղթականք Պիզայի մէջ մեծ խռովութիւն մը յարուցանելով, կառավարչին ապարանին վրայ յարձակեր, ապակիներն ու դուռները խորտակեր և ներս խուժեր են, բայց կառավարիչը պատուհանէն փախչելով ազատեր է։

Զորեքշաբթի երեկուն Աբբունի նաւարանին մէջ հրդեհ ծագելով, մեծ ջաղացք մ'և փուռ մը հրոյ ճարակ եղան։ Ջաղացքին և փուռն վարձակալն էր Կարապետ անուն Հայազգի մը, որ Օսմ. նաւատորմին առաջեայ հացը կուտար և որ այս հրդեհին պատճառաւ 1,500 ոսկւոյ վնաս մ'ըրած է։ Ջաղացքն ու փուռն 2,000 լիրէ փայտ, 600 պարկ ալիւր և 2,000 զոյգէն աւելի պատրաստ հաց կը պարունակէին։ Կ'ըսուի թէ ջաղացքին մեքենայից մէկ մասն ազատեր են. նոյնպէս կ'ըսուի թէ մարդ մ'իւր կեանքը կորուսեր է բոցերուն մէջ։

Վիէննայէն կը գրեն թէ պաշտօնական օրագիրն հրատարակած է երկաթուղեաց միացման վերաբերեալ պայմանագիրն, որ 1883 Նոյ. 3ին կնքուեցաւ Աւստրիոյ, Թուրքիոյ, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջև։

Անգլիացիք Կիպրոսի մատենադարանաց մէջ գտնուած թանկագին մատեաններն Անգլիա փոխադրելու փորձ փորձեր են, բայց մատենադարանաց վերակացուներն ընդդիմացեր և իրողութիւնը ծանուցեր են Էվգաֆի նախարարութեան։ Այս վերջինն ալ Արտաքին գործոց նախարարութեան իմացուցեր է, որպէս զի բողոք բառնայ Անգլիական կառավարութեան դէմ, որ Կիպրոսի Իսլամ ժողովրդեան վերաբերող գիրքերն իւրացընելու իրաւունք չունի ըստ այն պայմանագրին՝ որ կնքուած է ընդ մէջ Թուրքիոյ և Անգլիոյ։

Սուտանի ներսերէն ապրիլ 2ին Գահիրէ հասած և Ալէքսանդրիոյ լրագրաց մէջ հրատարակուած հեռագրաց նայելով, ապստամբք գրաւեր են զՏարֆուր, և Սլաթին պէյ ալ գերի բռնուեր է։ Գալով Խարթումի, իւր վիճակը միշտ տագնապալից կը մնայ, որովհետեւ պաշարող ապստամբաց թիւն տակաւ առ տակաւ կ'աւելնայ։ Կ'ըսուի թէ բնիկ ժողովրդեան մէկ մասը նպաստաւոր է Մէհտիին և այս՝ բնակչաց համար մտահոգութեան առարկայներէն փոքրագոյնը չէ։ Իսկ Մէհտին միշտ էլ—Օպէյտ կը գրտնուի և կ'ըսուի թէ իւր քով գրտնուող գերիները չեն չարչարուիր։ Մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ էլ—Օպէյտի մէջ իբրեւ գերի 30 ի չափ անձինք կան, որոց 12 ը Յոյն, 11 ը Սուրիացի, 6 ը կրօնաւորուհի, և կրօնաւոր և 1 ն Աւստրիացի, որ Հէքս փաշայի բանակին Չարդէն ազատած է։

Պոսֆոր Լիժիբսիէն լրագիրն՝ իւր ապրիլ 2 թուով՝ կը ծանուցանէ թէ վերջին օրերս Թուրքաց և Յունաց մէջ զինուորագրեալ բաւական թըւով զօրքեր ապրիլ 1 ին Գահիրէէն մեկներ են դանագան զինուորական կայարանաց մէջ գտնուող եգիպտական զօրաց յաջորդելու համար, որք անմիջապէս պիտի արձակուին, երբ Գահիրէ հասնին։ Սուաքիմէն մեկնող անգլիական զօրքերն ապրիլ 4 ին Գահիրէ կ'սպասուէին։

Իսմթէրն Էքսբրէս Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանին գալստեան առթիւ լինելիք ընդունելութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ պալատական բարձրաստիճան զօրավար մը և վեհ. Սուլթանին երկու թիկնապահները Սթամպուլ շոգենաւով վառնա պիտի երթան և Միրամար շոգենաւին պիտի ուղեկցին մինչև ի Պոլիս, ուր պիտի հասնին հինգշաբթի առաւօտ։ Աւստրիական դեսպանը, և կայսերական պալատան արարողապետ Միւնիր պէյ և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք մինչև Քավաք պիտի երթան բարի գալուստ մաղթելու Նորին բարձրութեան։ Յետոյ Միրամար շոգենաւը Վոսփորէն վար իջնելով, Տոլմա-Պահչէի առջեւ խարիսխ պիտի նետէ։ Նորին բարձրութիւնն և իւր ուղեկիցք շոգենաւէն իջնելով՝ Եըլտըզ պիտի երթան և վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանան։ Յետոյ գահաժառանգ իշխանն Եըլտըզի պարտէզին մէջ յատկապէս չինուած տեղը պիտի երթայ, ուրբաթ օրն ալ Սէլամլըգի արարողութեան ներկայ պիտի գտնուի։

Ռուսիոյ կառավարութիւնն այս տարւոյ համար Խարքովի մէջ ոչխարաց արուեստահանդէս մը կը կազմուրէ, որուն օտարազգիք ևս պիտի կրնան մասնակցիլ։ Ուստի, անոնք որ այս արուեստահանդիսին մասնակցիլ կը փափաքին կրնան Պոլսոյ Ռուսական հիւպատոսարանը դիմել և հիմնագրին վրայ տեղեկութիւններ ստանալ։

Օսմ. Արշիպեղագոսի կուսակալը կը հեռագրէ ներքին գործոց նախարարութեան թէ Քիոսի և Հռոդոսի մէջ երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան։

Գահիրէ հրատարակեալ Պոսֆոր Էժիբսիէն լրագիրն հետեւեալ կերպիւ կը դատէ կորտոն փաշայի բռնած ընթացքն ի Խարթում։

«Այն երկու փաշաները, զորս կորտոն զօրավարն հրացանի բռնել տուած է ի Խարթում, Հալիֆէի պարտութենէն յետոյ, զինուորական ատենի մ'առջև չեն դատուած։ Կորտոն փաշա միայն պարզապէս կասկածած էր անոնց վրայ թէ զինք մատնած էին, որովհետև թնդանօթաց համար չափազանց քանակութեամբ ռազմամթերք տարած էին իրենց հետ։ Պէտք է յարել թէ յետոյ երկու փաշաք հազիւ երկու երեք շաբաթ առաջ նոյն իսկ կորտոն զօրավարէն ստացած էին իրենց փաշայութիւնը։ Կորտոն փաշայի անդթութիւնները Սուտանի մէջ ամենուն ծանօթ են։ Մինչև ցարդ այս մասին բան մը չըսինք, որպէս զի չամբաստանուինք թէ արդէն մեծապէս յուզուած կիրքերը գրգռել կ'ուզենք։ Բայց միշտ նոյն զգուշութիւնը չենք կրնար ընել—և եթէ կորտոն փաշա շարունակէ, քաղաքակրթեալ աշխարհի կախաղանը պիտի հանենք այդ այլանդակ առաքեալն, որ մարդասիրութիւն կը բարոզէ։ և միշտ արիւնհեղութիւն կ'ընէ։»

Սոֆիա հրատարակեալ Պուլղարական Օթէչէվօ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ դիւանագիտական գործակատար Պ. Բոյանդըր, Բեռլսպուրկէն ստացած հրահանգաց համեմատ, փութացեր է բացորոշապէս յայտարարել Պուլղարական իշխանութեան թէ Զարին կառավարութիւնը կը պարսաւէ յայտնոյս և յանկոյս Պալքանեան լերանց վերջին օրերս կազմուորեալ խռովայոյզ դուժարմանց դրդիչներուն ընթացքը։

Թայմզ՝ Կ. Պոլսէն ուղղեալ հեռագրէ մ'առնելով՝ կ'ըսէ թէ Լորտ Տըֆրին, Լորտ Կրանվիլի հաղորդած հրահանգաց համաձայն, դիտել տուեր է Բ. Դրան թէ Թէլլիլ-ուլ-Ֆուլ կոչուած դաշնագրաց այն պայմաններն, որք առեւտրական նոր դաշնագրերով չեն ջնջուած, միշտ ի գործադրութեան կը մնան։ Ն. Վսեմութիւնը նմանապէս պնդեր է, կը յարէ յիշեալ լրագիրն, որպէս զի Անգլիա եւս առեւտրական տեսակէտով ամենէն նպաստաւորեալ ազգին հետ հաւասար նկատուի։ Թայմզի խօսքին նայելով, միւս դեսպանք ևս նմանօրինակ զեկուցումներ պիտի ընեն Բ. Դրան։

Անգլիոյ թագուհւոյն ազգական Սըթթըրլանտի դուքսն, որ Պաղեստինի մէջ պտոյտ մ'ըրաւ և վերջերս ալ քանի մ'օր Պոլիս անցուց, Պաղեստինի մէջ ջրանց մը բացման հնարաւորութեան վրայ նպաստաւոր կերպիւ խօսեր է, միայն թէ, յարեր է, վեհ. Սուլթանն իւր հաւանութիւնը տայ և պէտք եղած դրամագլուխն ալ կարելի լինի հայթայթել։

Թրիէստէի թղթաբերն երեկ իրիկուն ժամ 3 ին (Ը. Ե.) և Մարսիլիոյ թղթաբերն այս առաւօտ ժամ 2 ին (Ը. Ե.) Դարդանէլէն անցան։

Լոնտրա 4 ապրիլ. — Զորեքշաբթի աւուր Նախարարաց խորհրդոյն մէջ, Եգիպտոսի վրայ Անգլիական թեւարկութեան հրատարակումը, թէ և նախարարաց մեծամասնութեան կողմէ ընդունուած, բայց Լորտ Կրանվիլի, Պ. Կլատսթընի և Լորտ Տերբիի բուռն ընդդիմութեան վրայ մերժուեցաւ։ Հրատարակման յայտարարութիւնը նոյն իրիկունն իսկ պիտի կարդացուէր Երեսփոխանական ժողովին մէջ, եթէ միաձայնութեամբ ընդունուէր։ Լորտ Հարթինթըն խմբագրած էր յայտարարութեան բնագիրը։

Լոնտրա 5 ապրիլ. — Մասովայէն (Սուաքիմի ճանբով) ապրիլ 1 թուով կը հեռագրեն առ Տէյլի Նիւզ. «Մարտ 29 թուով Քասալայի կառավարութենէն եկած հեռագիր մը կը հաստատէ թէ քաղաքը պաշարեալ է Հատենտովա ցեղէն, որ Օսման Տիքնայի բանակին բեկորներով զօրացեալ է, և թէ իրաց վիճակը տագնապալից է։ Կառավարիչն Անգլիացւոց օգնութիւնը կը խնդրէ։ — Հապէշաստանի Ցովհաննէս թագաւորը պատգամաւոր մը զրկեց ի Գահիրէ՝ 40 հազար տոլար արժողութեամբ պատուոյ զգեստ մը դնելու համար, զոր Անգլիոյ ներկայացուցչին՝ Հուէթ ծովապետին՝ պիտի ընծայէ։ Թագաւորն իւր զօրքերը կը համախմբէ ի Մաքալէք, որ ծովեզրէն քսան օր հեռի կը գտնուի։

Լոնտրա 5 ապրիլ. — Թայմզ խորհուրդ կուտայ կառավարութեան՝ ուշադրութեան առնուլ այն ազդարարութիւնները, զորս Արկիլի դուքսն երեկ իրիկուն ըրած է իրեն։ Այժմ, խնդիրն ո՛չ Եգիպտական արժէտեարց յայտնած մըտահոգութեան, ո՛չ ալ մամլոյ աւելի կամ պակաս թեթև յուզման վրայ է։ Անգլիական ազգն է որ կը կանգնի և կ'ըսէ թէ կորտոն զօրավարն Անգլիոյ ներկայացուցիչն է, և թէ երկիրը պարտի պաշտպանել նորա արիւնն ու գլուխն։ Այս է ահա օրուան խնդիրը։ Թայմզ լրագրին Գահիրէի թղթակիցն ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Եգիպտոսի գործոց չփոթութեան և յուսահատ վիճակին վրայ։ Եգիպտոսի թշուառ ժողովուրդն, որ Անգլիական գրաւման ծախքը կը վճարէ, ցարդ օգուտ մը չէ տեսած Անգլիացւոց ներկայութենէն։ Նոյն իսկ ելմտական գործոց առաջադրեալ կարգադրութիւնն արժէտեարց միայն պիտի նպաստէ, և Եգիպտացի հարկատուաց վրայ ծանրացած տուրքերը բնաւ չպիտի նուազեցնէ։

Լոնտրա 5 ապրիլ. — Թայմզ, խարթումի մէջ տիրող իրաց վիճակին վրայ խօսելով, կ'ստիպէ կառավարութիւնն որ գործելու նոր տարրեր մատակարարէ կորտոն փաշայի արտօնութիւն [illegible] յայտարարել թէ Անգլիա իւր ձեռք առնելիք տնօրինութեանց համար միայն արդիւնք մը ապահովել կը խոստանայ։

Գահիրէ 6 ապրիլ. — Նուպար փաշա իբրեւ նախարարապետ հրաժարական մատոյց խտիվին, ծանուցանելով թէ անհնար եղած է իրեն գործերը տնօրինել Ներքին գործոց նախարարի խորհրդական Սըր Գլիֆորտ Լոյտի աջակցութեամբ։ Հաւանական կը կարծուի թէ խտիվը պիտի ընդունի նախարարապետին հրաժարականը։

Գահիրէ 7 ապրիլ. — Խարթումի և Պէրպէրի միջեւ գտնուող գըրեթէ բոլոր ցեղերն ապստամբած են։ Մարտ 23 էն ի վեր կորտոն զօրավարէն լուր առնուած չէ։

Գահիրէ 8 ապրիլ. — Նախարարական տագնապը կը շարունակէ։ Ճիշդ չէ այն լուրը թէ Լորտ Կրանվիլ յետս կոչած է զՊ. Գլիֆորտ Լոյտ։

Լոնտրա 8 ապրիլ. — Թայմզ, Գահիրէի մէջ ծագած նախարարական տագնապին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ, Անգլիա չկրնար ընդունիլ Նուպար փաշայի պայմաններն, և թէ պէտք է ազդուապէս ձեռք առնուլ Եգիպտական գործոց տնօրէնութիւնը։ Թայմզ կը յարէ թէ Եգիպտոսի վրայ անգլիական թեւարկութեան հրատարակումը բաւական հաստատութիւն կուտայ այս երկրին գործոց, և թէ այն ատեն Անգլիա կրնայ իւր վրայ չառնուլ Եգիպտական պարտուց պատասխանատուութիւնը։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Վիէննա 10 ապրիլ.

Գոլպարս զօրավարն երեկ Վիէննա հասաւ, եւ Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսեր ներկայանալով՝ յայտնեց թէ Զարին կողմէ պաշտօն ունէր յայտնելու այն բարեկամական զգացումները զորս իւր վեհապետը կը տածէ Աւստրիոյ կայսեր նկատմամբ։

Բեռլսպուրկէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քաղաքին մէջ մեծ հանդէսներ պիտի կատարուին մայիս 6ի օրն, ուր գահաժառանգ Նիքոլա Ալէքսանդրովիչ մեծ դուքսը չափահաս պիտի հռչակուի։ Հանդէսները նախ Բեռլսպուրկի եւ ապա Մոսկուայի մէջ պիտի կատարուին եւ 15 օր պիտի տեւեն։ Բազմաթիւ բարձրաստիճան այցելուք կ'սպասուին ի Բեռլսպուրկ։

Պէրլին 10 ապրիլ

Կը շարունակէ այն զրոյցը թէ կայսրը գահաժառանգ իշխանին պիտի յանձնէ բրուսիական նախարարութեան գահերեցութիւնն, յորմէ Պիսմարգ իշխանը վերջնապէս պիտի հրաժարի։ Կը հաստատեն թէ Հայցիլտ կոմսը Բրուսիոյ արտաքին գործոց նախարար պիտի անուանի։

Լոնտրա 10 ապրիլ

Սարսափելի հրդեհ մը ծագեցաւ Պիրմանիոյ Մանտալէ մայրաքաղաքին մէջ, եւ քաղաքին կէսն այրեցաւ։

Կը հաստատեն թէ ոստիկանութիւնը նոր դաւադրութիւններ երեւան հաներ է Իրլանտայի մէջ, եւ թէ բազմաթիւ անձինք ձերբակալուեր են ի Տբլին։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՍԱՍԵԱՆ ՄԿՐՏԻՉ ԷՖ.

Իւր գրասենեակը Ղալաթիա Վոյվոտայի դիմացը Իզմիրլի օղլը խան թիւ 2 փոխադրած է։ 3—2

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետ Քրիստոսատուր էֆէնտի Ղազարոսեան՝ Ազգ. լրագրաց մէջ հրատարակել տուած էր թէ Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ Վսեմ. Ատենապետին ինչ ինչ ամենակարեւոր առաջարկութեանց պատճառաւ՝ Երեսփ. Ժողովոյ այս աւուր հանդիսաւոր նիստն յետաձգուած է։ Այսօր բազմաթիւ երեսփոխանք և ժողովրդեան ստուար մեծամասնութիւն մը յԱզգ. Պատրիարքարան երթալով՝ հասկնալ ուզեցին Ազգ. Ժողովոյ նստին յետաձգման պատճառը։ Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոս իրմէրլեան անմիջապէս փութաց հեռագրաւ հարցնել Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Սերվիչէն էֆէնտիի թէ արդարև ինք հրամայած էր Ազգ. Ժողովոյ ատենապետին որ Ազգ. Երեսփոխանութեան գումարումն յետաձգէ։ Նորին Վսեմութիւն պատասխանեց թէ ինք այս մասին ամենեւին տեղեկութիւն չունէր, և թէ մինչև իսկ Քրիստոսատուր էֆէնտիի երեսը տեսած չէր։

Լրագրոյս Տնօրէն-Խմբագրապետն ալ երէկ իրիկուն կամուրջին վրայ Վսեմ. Սերվիչէն էֆէնտիի հանդիպելով՝ հարցուցած և մի և նոյն պատասխանն ստացած էր։ Իրաց Այս վիճակին մէջ՝ զարմանալի կը թուի մեզ թէ Ազգ. Ժողովոյ ատենապետն ի՞նչպէս կը համարձակի ուրիշի մ'անուամբ յետաձգել տալ Ազգ. Ժողովոյ օրաբաժինը, քաջալերուած, լրագրաց մէջ հրատարակուած և երեսփոխանաց ալ հրաւէր զրկուած էր։

Կ'երեւի թէ այս գործին մէջ ալ Բիւրոքրատիա մը կայ, զոր անշուշտ Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետին շնորհապարտ թերթը պիտի հաճի բացատրել խմբագրական յատուկ յօդուածով մը։

Կը լսենք թէ Ազգ. Երեսփոխանք բողոք մը կ'ստորագրեն Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետին այս տարօրինակ ընթացքին դէմ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

—=—

ՖՐԱՆՍԱ

Թոնքինի և Մատակասքարի խնդիրները միշտ կը զբաղեցունեն Ֆրանսան։

Թոնքինի կողմը Ֆրանսացիք իրենց նպատակին հասան։ Պաք-Նինհի բերդին գրաւմամբ, Թոնքինի տիրապետութիւնն ամբողջացուցին։ Չինացիք համարձակապէս օգնեցին Սեւ Դրօշակներուն, որք Թոնքինը կը պաշտպանէին Ֆրանսացւոց արշաւանքին դէմ։ Բայց Չինացւոց և և Սեւ Դրօշակաց միացեալ ոյժերը դէմ նոյնչափ չդիմացին Ֆրանսացւոց դէմ, որչափ Սուտանի կիսամերկ ապստամբաց ոյժերը կրցած էին զօրեղ ընդդէմ Անգլիացւոց։

Թոնքինի պատերազմին մէջ Չինացիք ապացուցին թէ կռուասէր բնութիւն մ'ունին, բայց պատերազմական կամ զինուորական ժողովուրդ մը չեն ամենեւին։ Թոնքինը Ֆրանսացւոց չտալու համար Չինացիք ամեն հնարք ի գործ դրին։ Չէնկ մարբիղին հրահանգ զրկելով հանդերձ, որպէս զի փարիզի կառավարութիւնն ետ կեցնէ Թոնքինի արշաւանքն յառաջ տանելէ, փէքինի կառավարութիւնը զօրք և ռազմամթերք կը զրկէր Թոնքին, զինու զօրութեամբ դիմադրելու այս արշաւանքին։ Բայց եթէ դիւանագիտութեան ասպարէզին վրայ Չէնկ մարբիղը բաւական ճարտար դեսպանի մը համբաւը վաստակեցաւ, Չինաց զօրքերն ընդհանուր տչխարհի շատ գէշ գաղափար տուին իրենց վատութեան և ոչնչութեան վրայ։ Ո՛չ մէկ տեղ կրցան փոքր ի շատ դիմադրել Ֆրանսացւոց, որք այնպիսի օտար և անծանօթ երկրի մը մէջ գործելով, շատ մը աննպաստ պարագայից ներքեւ կը գտնուէին։ Չինացի զօր-

քերն ամենուրեք ի վախուստ դարձան Ֆրանսացւոց առջեւէն, թողով բաղում հրազէն և ռազմամթերք իրենց թշնամաց ձեռքը։

Ֆրանսացիք՝ արդէն տիրած էին Աննամի կայսրութեան, որոյ մայրաքաղաքին՝ Հիւէի՝ մէջ այժմ պաշտօնեայ մ'ունին, որ կը վարէ Աննամի գլխաւոր գործին։ Աննամ պիտի լինի Ասիական Թունուզ մը Ֆրանսայի ձեռաց մէջ, մինչդեռ Թոնքին պիտի միացուի Քոչինչինի ֆրանսական ստացուածոց։

Թոնքին ընդարձակ և բարեբեր երկիր մ'է, դեռ կոյս, որ անշուշտ կարեւոր գաղթականութիւն մը պիտի լինի Ֆրանսացւոց ապագայ սերընդեան համար։

Բայց Թոնքինի գրաւումը վերջացուցած չէ Ֆրանսացւոց զբաղումներն ծայրագոյն Արեւելից մէջ։

Որովհետեւ ապացուցեալ է թէ Չինաստան կ'օգնէր Թոնքինի Սեւ Դրօշակներուն, Փարիզի կառավարութիւնն որոշած լինել կը թուի 200 միլիոն ֆրանքի չափ պատերազմական տուգանք պահանջել Փէքինի կառավարութենէն, որպէս զի ուրիշ անգամ ձեռքի տակէ թշնամիներ չգրգռէ Ֆրանսայի դէմ։ Եւ որովհետեւ Չինական գանձն անմիջապէս չկրնար վճարել այսպիսի պատկառելի գումար մը, Ֆրանսա մտադիր է երաշխաւորութիւն մ'առնուլ, Չինական նաւահանգիստ և մաքսատուն մը գրաւելով, և պահելով իւր ձեռաց մէջ մինչեւ որ ամբողջապէս վճարուի պատերազմական տուգանքը։

Չինաստան պահ մը սպառնալիքներ կ'ընէր Ֆրանսայի դէմ, թէ պիտի հարկադրի պատերազմ հրատարակել, եթէ Ֆրանսացիք իրենց յառաջխաղացութիւնը շարունակեն Թոնքինի մէջ և գրաւեն մանաւանդ Պաք-Նինհի կարեւոր բերդը։ Այս գրաւումը տեղի ունեցած է քանի մը շաբաթներէ ի վեր։ և փէքինի կառավարութիւնը չէ կրցած կատարել իւր սպառնալիքները, որովհետեւ գաղափար մ'ունեցած է թէ իւր զօրքեր մինչեւ օր աստիճան կրնան դիմադրել Ֆրանսացւոց։ Ուստի, քանի որ պատերազմելու պատրաստ չէ, տարակոյս չկայ թէ Չինաստան կամայակամայ պիտի հարկադրի պատերազմական տուգանք մը վճարել։ Եթէ այս խնդիրն որոշուի, Անդղիա յայտարարած է թէ պատրաստ է միջնորդել, վերջնական կարգադրութիւն մը յառաջ բերելու համար Ֆրանսայի և Չինաստանի միջեւ, որ այսուհետեւ սահմանակից կը լինին Ասիոյ մէջ։

Ֆրանսացւոց երկրակալութեան առարկայներէն մին ալ Մատակասքարի կարեւոր կղզին է, Հնդկաստանի ճանբուն վրայ։ Մեծ և բարեբեր կղզի մ'է Մատակասքար։ Ֆրանսացիք միշտ փափաքած են ոտից կռուան մը ունենալ հոն։ Արդէն Մատակասքարի մօտերը քանի մը երկրորդական կղզիներ շատ ժամանակէ ի վեր Ֆրանսայի ձեռքն են։ Փարիզի կառավարութիւնն ուզեց Հովանաւորութիւն մը տալ իւր վեհապետական իրաւասութիւնը Մատակասքարի մէկ մասին վրայ։ Հովայք ընդդիմացան, բանակցութեանց սկսան, պատուիրակներ ղրկեցին յԵւրոպա, բայց չկրցան համաձայնիլ Ֆրանսացւոց հետ։ Քանիցս յայտարարեցինքեր իրենք դարուս սկիզբէն ի վեր տիրած են կղզւոյն ամեն մասերուն, իրենց իշխանութեան ներքեւ խոնարհեցուցած են կղզւոյն բոլոր ցեղերն, որոնց վրայ օրինաւորապէս հաստատեալ վարչութիւն մ'ունին, և ո՛չ մէկ գնով կը հրաժարին իրենց այս վեհապետական անկախ դիրքէն։ Բանակցութիւնք ի վերոյ խզուեցան, պատերազմական գործողութիւնք սկսան, Ֆրանսացիք ռմբակոծեցին Մատակասքարի եղերաց մէկ մասն, Հովայք իրենց հողը պաշտպանելու ձեռնարկեցին ամենայն անձնուիրութեամբ։ բայց Թոնքինի մէջ գործերը կարեւոր երեւոյթ մը ստացած լինելով, Ֆրանսացիք չշարունակեցին իրենց գործողութիւններն ընդդէմ Մատակասքարի։

Այժմ Թունէզի էմիրն ապագայ մագիտական մասը վերջացած լինելով, կ'երեւի թէ Ֆրանսա ազդուապէս յառաջ պիտի տանի Մատակասքարի խնդիրն։ Անցեալ օր հեռագիրը ծանոյց թէ Երեսփոխանաց ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ հաւանած է Պ. Ժիւլ Ֆերրիի նախարարութեան Մատակասքարի նկատմամբ հետեւած աշխարհավարութեան։ Քուէարկութեան այս արդիւնքը կ'երեւի թէ կը քաջալերէ Փարիզի կառավարութիւնն, երկրակալութեան ձեռնարկութիւնն ամենայն եռանդեամբ յառաջ տանելու Մատակասքարի մէջ ալ։

Քանի որ Ֆրանսայի երկրակալութեանց վրայ խօսեցանք, յիշեցուենք սա կէտն ալ թէ, Սուտանի խնդիրը Ֆրանսացւոց զգալի ըրած է կարմիր ծովու վրայ կարեւոր կայարան և հեռագրոն մ'ունենալու պէտքն, և թէ Փարիզի կառավարութիւնն այս օրերս ձեռնարկած է իւր վեհապետական իշխանութիւնն հաստատել Օպօքի վրայ, որ Ափրիկէի եղերաց վրայ կարեւոր դիրք մ'է, Ատէնի դրեթէ ճիշդ դիմացն։ Օպօք երկար ժամանակէ ի վեր Ֆրանսացւոցն էր, որք սակայն կարեւորութիւն չէին տար այս անմարդաբնակ և անմշակ վայրին։ Հիմա իրենց կարծիքը փոխած են, և տեսնելով թէ Անդղիացիք կարմիր ծովուն մէջ նոր ոտընդգրութիւններ կ'ընեն, զօրք պահելով Սուաքիմի մէջ, և Հապէշաստանի հետ բանակցելով որպէս զի կարմիր ծովու Հապէշական կղզիներն իրենց թողուին, Ֆրանսացիներն ալ կ'ուզեն իրապէս տէր լինել Օպօքի, և հիւսիսային Ափրիկէի, Հապէշաստանի և Սուտանի կողմերն իսկ ազդեցութիւն ունենալու համար կեդրոն մ'ընտրել զայն։

Իսկ Թունուզի մէջ Ֆրանսացիք իրենց վերակազմութեան գործը կը շարունակեն, որոյ վրայ ուրիշ անգամ աւելի մանրամասնութեամբ պիտի խօսինք։

ԻՌԼԱՆՏԱ

Իռլանտացիք միշտ կռուի մէջ են Անդղիացւոց հետ։

Պ. Բառնէլ, գլուխ Իռլանտացւոց ազգային կամ ինքնավարական կուսակցութեան, նաև գլուխ Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ 40–50 Երեսփոխաններէ բաղկացեալ Իռլանտական կուսակցութեան մը, կը յայտարարէ միշտ թէ Իռլանտացիք պէտք չէ հետ կենան սահմանադրական օրինաւոր յուզումի մը արծարծելէ, մինչև որ ձեռք բերէն Իռլանտայի ինքնավարութիւնը (հոմ ռուլ)։

Իռլանտացի հայրենասէրներու աւելի կատաղի խումբ մը, որոյ գլուխն է՝ Ամերիկա բնակող Պ. Օ'Տօնովան Ռոսսա, կը յայտարարէ թէ ուժանակը միակ համոզիչ միջոցն է Անդղիացւոց համար, և թէ ահագին պայթումներով ու սպանութիւններով պէտք է երկիւղ ազդել Անդղիացւոց, որպէս զի Իռլանտայի օձիքը թող տան։ Այդ մարդն յայտնապէս դրամ կը հաւաքէ «ուժանակով գործ տեսնելու համար», և երբ Ֆէնիանք, (Իռլանտացի յեղափոխականք,) նոր ոճիր մը գործեն, նոր պայթում մը յառաջ բերեն, Պ. Օ'Տօնովան Ռոսսա կը պարծենայ թէ իւր քաղաքականութիւնն յառաջ կ'երթայ։

Իռլանտացւոց գլխաւոր գանգատները ծանօթ են լրագիր կարդացողներուն։ Երբ Քրոմուէլ Իռլանտա արշաւեց, բոլոր հողերն Անդղիացւոց տուաւ, և Իռլանտացիներն Անդղիացւոց գործաւորներն ու վարձակալներն ըրաւ։ Այդ դերութիւնը քանի մը հարիւր տարիէ ի վեր տեսնելով [illegible] գրագործումն ստացած եղաւ, մինչդեռ Իռլանտացիք չէին դադրիր գանգատելէ բոլոր այն զեղծմանց ու հարստահարութեանց դէմ, որք երկրի մը հողին օտար ցեղի մը մեծաշնորհը լինելէն ծագում կ'առնէին։

Իռլանտացի երկրագործը կտոր մը հող վարձելով կ'աշխատի, կը մշակէ, արտը կամ պարտէզը կը բարւոքէ, միշտ ծանր վարձեր վճարելով, բայց հաղիւ թէ իւր աշխատանաց պտուղը պիտի վայելէ, և ահա հողատէրը կուգայ և կա՛մ վարձը կ'աւելցնէ, կա՛մ կը հրամայէ մարդուն հեռանալ իւր հողէն։

Իռլանտայի մեծագոյն մասին մէջ, ժողովրդեան միակ անունդն է գեռնախնձորը (քարտոֆէլ։ կը պատահի որ գեռնախնձորին հունձքը պակաս կը լինի, և հողատէրք, փոխանակ խեղճ երկրագործներուն օգնութեան հասնելու, նոցա ուտելու հացն անգամ կը կորզեն, ի վճարում վարձուց։

Այսպիսի հազարումէկ եղանակներով կը հարստահարուին երկրագործք, որք բնականապէս ոխ կը պահեն տիրող Սաքսոն ցեղին դէմ։

Այս ոխակալութիւնը կ'արտայայտուի սպանութիւններով, զորս երկրագործք երբեմն ի գործ կը դնեն՝ լաւագոյն աշխարհ մը ղրկելու համար իրենց ատելի հողատէրները։

Ներկայ դարուս մէջ քանիցս փորձեր եղած են Իռլանտացի երկրագործաց վիճակը բարւոքելու, և հողատերաց կեղեքումներուն առաջքն առնելու։ Բայց թէ ցարդ այդ փորձերն ո՛րչափ յաջողած են բարւոքել խեղճ երկրագործաց վիճակը, կարելի է մակաբերել երբ յիշեցուենք թէ, Իռլանտայի ժողովրդեան թիւն, որ քառորդ դար մը առաջ ութ միլիոնէ աւելի էր, այսօր հազիւ հինգ միլիոն է։

Իռլանտացիք խուռներամ կը դիմեն Միացեալ-Նահանգներն, ուր նոր Իռլանտա մը հիմնած են, և ազդեցութիւն կը բանեցնեն Անդղլիոյ հետ Միացեալ Նահանգաց յարաբերութեանց վրայ։

Ամերիկաբնակ Իռլանտացիներն են որ ամենէն աւելի կ'օժանդակեն մայր-հայրենեաց մէջ բնակող իրենց եղբարց վիճակի բարւոքման դատին, մանաւանդ ինքնավարական բաղձանքներուն։

Անդղիական արդի նախարարութեան գլխաւոր գործոց մին եղաւ չինել և մեծ ընդդիմութենէ մը յետոյ խորհրդարանին ընդունել տալ կալուածական օրէնք մը, որ կարեւոր տրամադրութիւններ կը պարունակէ, որոցմէ յոյժ օգտած են Իռլանտացի հողագործք։

Պ. Բառնէլ և ընկերք այս և ուրիշ զիջումներն իբրեւ մասնական գոհացում մը միայն կը նկատեն, և կը շարունակեն իրենց սահմանադրական ճակատամարտը։

Ընտրական օրէնքին յաջողութիւնն ալ առաւելութիւն մը կ'ընծայէ Իռլանտացիներուն, որովհետեւ ինքնավարական դատը փաստաբանող Երեսփոխանաց թուոյն ապագայ յաւելման մը յոյսը կ'ընծայէ։

Այս պատճառաւ է հարկաւ, որ Պ. Բառնէլի կուսակցութիւնը, խորհրդարանական բարեւորոգման խնդրոյն մէջ, իւր աջակցութիւնը նուիրած է Պ. Կլատսթընի նախարարութեան։

Իռլանտայի ինքնավարական երեսփոխանաց թիւն է այժմ իբր 50։ Եթէ ըստ նոր օրէնքի նոր խորհրդարան մը կազմուի, մինչև 75 պիտի բարձրանայ այդ թիւը։

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱԳԻՐ

Կաթողիկոսական Ընդհանրական առ Ս. Սինոդն Էջմիածնի

—o—

(Շար. Ե. Վերջ.)

Արդ, եթէ սոյն երեքին Աթոռք թեմական վիճակօքն իւրեանց են թարկեալ կան Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ, և սա ինքն կայ ստորադասեալ Առաքելական Մեծի Աթոռոյն որ ի Ս. Էջմիածին, ապա ուրեմն վիճակ կաթողիկոսութեան Ամենայն Հայոց ի Ցաճկաստան են աթոռքն առաջնորդականք Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ և Երուսաղեմի, և կաթողիկոսութեանցն Սսոյ և Աղթամարայ։ Յետինքս այսոքիկ կաթողիկոսութիւնք՝ գիտէ ապաքէն Ձերդ Ամենապատուութիւն, թէ մասնականք են և չկազմեն բնաւ, ո՛չ անկախ թեմ և ո՛չ առանձին եկեղեցի, այլ մասն են և նոքա եկեղեցւոյն Հայաստանեայց ընդ միով և եթ հովուապետաւ, որ է Հայրապետն Ծայրագոյն Պատրիարքն Արարատեան Մայր Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի, և Հոգեւոր Տէրն և կաթողիկոսն Ամենայն Հայոց։ Զի եթէ չէր այս այսպէս, ո՞ւր է միութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, ի՞նչ ճշդութեամբ տիտղոսն Արարատեան Հայրապետին դոյզ կաթողիկոս Ամենայն Հայոց՝ եթէ կան որդիք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, որք արտաքոյ փարախի հովուապետութեան նորա գտանիցին։ Եւ միթէ յայորդն Սրբոյ Առաքելոյ Թադէի և Բարդուղիմեայ չհովուիցէ՞ այլ եւս զհօտն զոր ծնան նոքա ի Քրիստոս և զՈրոց Աթոռն Ժառանգեալ Լուսաւորիչն հոգւոյ մերոյ Տէր Ս. Գրիգոր աւանդելով զայն յաջորդացն իւրոց անուամբ և իրաւամբ Հայրապետութեան՝ միոյ, Սուրբ, կաթուղիկէ և Առաքելական Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց։

Ի նկատումն առեալ զայս ճշմարտութիւն, Ազգային Երեսփոխական ընդհ. ժողովն Հայոց որ ի Ցաճկաստան, հրաւիրեաց ի 1866 ամի ի ձեռն հոգեւոր Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ Տ. Պօղոսի Արքեպիսկոպոսի զԱթոռոն Սսոյ, Աղթամարայ և Երուսաղեմի մասնակցել յայնժամ ընտրութեան նորոյ կաթողիկոսին։ Եւ արդարեւ աթոռքն այնոքիկ առաքեցին ի ժամանակին յայնմիկ փոխանորդս առանձինն, որք յանուն նոցա մասնակցեցան քուէարկութեան ի վիճակային համագումար ժողովի եկեղեցականաց, որպէս և յետոյ ուրիշն Ազգային Երեսփոխական ընդհանուր ժողովի, առաջի առնելով զերեսին աթոռոն զայնոսիկ և զթեմական վիճակս նոցին։ Այսու օրինակաւ ընտրութիւնն այն եղեւ յընդհանրութենէ անտի որդւոց Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ սրբոյ Էջմիածնի ի Ցաճկաստան և ի սահմանս իշխանութեան նորա։

Այս ամենայն պատմական ինն է եղելութիւն, որ ծանօթ է Սինոդիդ ի պաշտօնական տեղեկագրութենէ անտի հոգելոյս Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ Տ. Պօղոսի Արքեպիսկոպոսի գրելոյ յանուն Ազգային Երեսփոխական Ընդհանուր ժողովոյն որ ի 26 ամսեանն օգոստոսի 1866 ամի, որ ոչ միայն գտանի ի Դիւանի անդ Սրբոյ և Մեծի Աթոռոյդ, որպէս և ի Դիւանս անդ Պատրիարքարանացն Կ. Պոլսոյ և Երուսաղեմի և Աթոռոցն Սսոյ և Աղթամարայ, այլ պատճէն նորա հրատարակեալ յԱբաբաթ պաշտօնական ամսաթերթի Ս. Աթոռոյդ, ի Թիւն ԺԱ. դ ամեանն Նոյեմբերի 1883 ամի։

Յետ ճշգրտելոյ համառօտիւ զայս ամենայն՝ ասացուք նոյնպէս թէ՝ ընդէ՞ր Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. ժողովն Հայոց Ցաճկաստանեայց սահմանեաց, յետ հասուն և ազգաշահ խորհրդակցութեանց յառանձին գումարմունս իւր անդ Թ. դ Ժ.դ և ԺԲ.դ 1883 չրջանի, ըստ եղանակի ընտրութեան 1866 ամի մասնակցել և յայս նորոգ ընտրութիւն կաթողիկոսական, որպէս կանխեցաք գրել առ Ամենապատուութիւն Ձեր ի 1 ամսեանն յունուարի այսր ամի։

Ազգային Երես. Ընդհանուր ժողովն ի վերոյիշեալ գումարմունս իւր անդ վարեցաւ, և պարտ էր վարել, ըստ նախորդ ժամանակի յորում գրեալ էր արդէն առ Սինոդն ասելով, «տեսեալ (Ազգային ժողովն) զի ընտրական կարգադրութիւնս այս (առաջարկեալ յայնժամ ի Սինոդէն ի 11 ամսեանն սեպտեմբերի 1865 ամի) որ թերեւս համաձայն իցէ կանոնաւորութեան եկեղեցական վարչութեան մերազգնէից Ռուսաստանեայց, այլ ոչ ի դէպ գայ բնաւին թուրքիաբնակ հայկազանցս քաղաքական վիճակի պարագայից, որք պահանջեն՝ միայն ի ձեռն պաշտօնական գլխոյ Ազգին, այն է՝ Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ, և ընդ նորին նախագահութեամբ կարգեալ Ազգ. եկեղեցական ժողովոյ, ունել պատասնական յարաբերութիւնս ընդ համայն համազգիս օտարաբնակս... վասն որոյ և ազգային երեսփոխական ընդհանուր ժողովն սահմանեաց զմասնակցութիւն թիւրքիաբնակ Հայոցս ընտրութիւն Հայրապետին Ամենայն Հայոց առնել ոչ ի վիճակաւորացն և ի ժողովրդականաց պատգամաւորս, և կամ քուէայս առանձինն խնդրելով ըստ Սինոդիդ, որ նոր իմն է եղանակ ընտրութեան, և ոչ երբեք ի գործ եղեալ աստանօր ի մէջ մեր։ Այլ զհամօրէն Ցաճկաստանի և Դանուբեան աշխարհաց հայորեարն ընդունիլ ի մասնակցութիւն ընտրութեան Հայրապետին Ամենայն Հայոց ըստ կարգաց վաղնջուց և օրինաց Հայաստանեայց մի, Սուրբ, կաթողիկէ և Առաքելական Եկեղեցւոյ։

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(126)

ԷՖԹՈՐ ՄԱԼՈՑ

—o—

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

—=—

ՄԱՄՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

17.

ԱՐԹԻՒՐԻ ՀՕՐԵՂԲԱՑՐԸ։ — Պ. ՃԷՅՄՍ ՄԻԼԻԿԱՆ

—

— Անհնարին է այդ։

— Վասն զի պարտականութիւնդ չթողուր քեզ բաժնուիլ ընտանիքէդ. բայց եթէ քու ընտանիքդ չէ, ո՞վ կը բռնէ քեզ։

Այս տեսակ վիճաբանութիւն մը չէր կրնար ուրիշ արդիւնք ունենալ, բայց միայն իմ թշուառութիւնս առաւել քան երբէք ծանրացնել։

Ո՞րչափ սարսափելի բան էր կասկածը։

Ո՞րչափ չէի ուզեր կասկածիլ, ա՛յնչափ կը կասկածէի։

Այդ հայրն իմ հա՞յրս էր. այդ մայրն իմ մա՞յրս էր. այդ ընտանիքն իմ ընտանի՞քս էր։

Սարսափելի բան էր խոստովանիլ զայս. մինակ եղած ժամանակս նուազ կը տանջուէի, նուազ դրժբաղդ էի։

Երբոր ընտանիք չունենալուս համար տխրութեամբ կուլայի, ո՞վ կրնար ըսել ինձ թէ այսպէս յուսահատաբար պիտի լայի երբոր ընտանիք մ'ունենայի։

Ուսկի՞ց պիտի դար ինձ լոյս. ո՞վ պիտի լուսաւորէր զիս։ Ի՞նչպէս պիտի իմանայի ճշմարտութիւնն։

Այս հարցմանց պատասխան գտնելու անկարողութենէս ընկճեալ, կ'ըսէի ես ինձ՝ թէ՝ ի զուր խորհիչերի մէջ գլուխս պատի մը պիտի զարնէի, որոյ մէջէն դուրս ելնելու ճանբայ չկար։

Եւ սակայն հարկ էր երգել, պարի եղանակներ նուագել, և խեղկատակօրէն ծիծաղիլ, երբոր սիրտս այսպէս խորին տխրութեան մէջ էր։

Կիրակիներն իմ լաւագոյն օրերս էին, վասն զի կիրակի օրերը նուագածութիւն չեն ըներ Լոնտրայի փողոցներուն մէջ. և յայնժամ կրնայի ազատաբար ա՛ն ձնատուր լինիլ իմ տխրութեանս, զրջադայելով Մաթիայի և Քաբիի հետ. բնաւ չէի նմաներ քանի մը ամիս առաջուան տղուն։

Կիրակի օր մը, երբոր Մաթիայի հետ դուրս ելնելու կը պատրաստուէի, հայրս չթողուց, ըսելով թէ ցերեկը պէտք պիտի ունենար ինձ, և հրամայեց Մաթիայի որ միայնակ երթայ պտըտի. հաւս դեռ վարժած չէր. մայրս դուրս ելած էր Աննիի և Քաթիի հետ, եղբայրներս ալ փողոցները կը պտըտէին. ուստի տանը մէջ ես ու հայրս միայն կը մնայինք։

Ժամու մը չափ կար որ մինակ էինք. դուռը զարնուեցաւ. հայրս գնաց դուռը բացաւ, և շատ չանցած ներս վերադարձաւ պարոնի մը հետ որ սովորաբար ընդունած պարոններուն չէր նմաներ, և ստուգիւ Անդղլիոյ մէջ գտնուելն կոչուածն էր, այսինքն ճշմարիտ պարոն մը, վայելչապէս հագուած, խրոխտ բայց քիչ մը յոգնած դէմքով. յիսուն տարեկանի մօտ կ'երեւէր. իւր վրայ՝ ամեն բանէ աւելի աչքիս զարնողն եղաւ իւր ժպիտն, որ երկու շրթանց շարժմամբն երեւան կը հանէր իւր ճերմակ և դեռատի շան մը ակռաներուն պէս սրածայր ատամունքը. այս բան բնաւորական յատկանիշ մ'էր, այնպէս որ, իւր ժպտիլը տեսնողը, կը հարցնէր ինքն իրեն թէ երօք ժպի՞տ էր թէ խածնելու տենչ մը։

Հօրս հետ անդլիերէն խօսած միջոցին՝ աչքն յաճախ իմ կողմս կը դարձուներ. բայց երբոր իմ աչերուս կը հանդիպէր, իսկոյն կը դադրէր զիս զննելէ։

Քանի մը վայրկեան խօսակցելէ յետոյ, անդլիերէնը թողուց և ֆրանսերէն սկսաւ, զոր դիւրութեամբ և գրեթէ առանց օտար արտասանութեան կը խօսէր։

— Ա՞յս է այն տղան, որոյ վրայ խօսեցաք ինձ, ըսաւ հօրս՝ մատովը զիս ցուցնելով. քաջառողջ կ'երեւի։

— Պատասխան տուր, ըսաւ ինձ հայրս։

— Ի՞նչպէս էք, լաւ էք, հարցուց ինձ պարոնը։

— Այո, պարոն։

— Հիւանդ եղած էք երբէք։

— Կուրծքի բորբոքում ունեցած եմ։

— Ա՜, ի՞նչպէս։

— Պաստիկ ցուրտ գիշեր մը ձիւնի մէջ պառկելով. վարպետս, որ հետս էր, մեռաւ ցուրտէն. իսկ ես կուրծքի բորբոքում ունեցայ։

— Ո՞րչափ ժամանակ է։

— Երեք տարի։

— Անկեց ի վեր, այդ հիւանդութիւնը նորէն չընդացիր։

— Ոչ։

— Յոգնութիւն, պարտաստում, և գիշերը քրտինք չունի՞ք։

— Երբէք. երբոր շատ ճանբայ քալեմ, կը յոգնիմ, բայց չեմ հիւնդնար։

— Յոգնութեան կը դիմանա՞ք։

— Պէտք է որ դիմանամ։

Ոտքի վրայ ելնելով քովս եկաւ. թեւս շօշափեց, յետոյ ձեռքը սրտիս վրայ դրաւ, հուսկ ապա գլուխը կրնակիս և կուրծքիս կրթնցուց՝ առաջարկելով որ ուժով մը շունչ առնում. առաջարկեց նաեւ որ հագամ։

Երբոր ըսածներն ըրի, ուշադրութեամբ երեսս նայեցաւ երկարօրէն, և այս պահուն էր որ այնպէս թուեցաւ ինձ թէ խածնել կը սիրէր. այնչափ սոսկալի էր իւր ժպիտն։

Առանց բան մ'ըսելու ինձ, սկսաւ նորէն անդլիերէն խօսիլ հօրս հետ. յետոյ երկուքն ի միասին դուրս ելան, ոչ թէ փողոցին դռնէն, այլ կառարանին։

Մինակ մնալով՝ սկսայ հարցնել ես ինձ թէ ինչ կը նշանակէին այդ պարոնին հարցումներն. արդեօք զիս իւր քով ծառայութի՞ան առնուլ կ'ուզէր. բայց այնժամ հարկ կը լինէր ինձ բաժնուիլ Մաթիայէն և Քաբիէն. ասկից զատ, միտքս դրած էի բնաւ ծառայութեան չմտնել, ոչ այդ պարոնին քով, որ անհաճոյ էր ինձ, ոչ ալ ուրիշի մը, որ հաճոյ լինէր ինձ։

Բաւական ժամանակ անցնելէ յետոյ, հայրս տուն վերադարձաւ. և ըսաւ ինձ թէ ինք դուրս ելնելս պէտք ունենալով, զիս չպիտի գործածէր ինչպէս որ դիտաւորութիւն ունեցած էր, և թէ ես ազատ էի երթալ պտըտելու՝ եթէ կ'ուզէի։

Փափաք չունէի պտըտելու. բայց ի՞նչ պիտի ընէի այն տխուր տան մէջ։ Եթէ չպտըտէի, տունը կենալով պիտի ձանձրանայի։

Որովհետեւ անձրեւ կուգար, մեր կառքը մայ ոչխարի մորթս առնլու համար. մեծ եղաւ զարմանքս տեսնելով որ Մաթիա հոն էր. խօսք պիտի ուղղէի իրեն. ձեռքը բերնիս վրայ դրաւ. յետոյ ցած ձայնիւ.

— Դնա բաց կառարանին դուռը, որպէս զի ես ալ կամացուկ մը դուրս ելնեմ քու ետեւէդ. պէտք չէ որ դիտցուի թէ կառքին մէջ էի ես։

Երբոր փողոցն ելանք, Մաթիա խօսիլ սկսաւ.

— Գիտե՞ս ով էր այն պարոնն, որ պահ մ'առաջ կը տեսակցէր հօրդ հետ, ըսաւ ինձ. Պ. Ճէյմս Միլիկան էր, քու Արթիւր բարեկամիդ հօրեղբայրը։

Երբոր անչարժ կը կենայի փողոցին մէջ, թեւէս բռնեց, և հետս քալելով շարունակեց։

— Որովհետեւ կը ձանձրանայի միայնակ, պտըտելով այս տխուր փողոցներուն մէջ, այս տխուր կիրակի օրը, տուն վերադարձայ քնանալու համար և անկողնիս վրայ պառկեցայ, բայց քունս չտարաւ. հայրդ՝ պարոնի մը հետ ընկերացած՝ կառարանը մտան, և ես՝ առանց մտիկ ընելու՝ լսեցի անոնց խօսակցութիւնը. «Ապառաժի պէս ամուր է, ըսաւ պարոնը. իւր տեղն ուրիշ տան հոգի կը մեռնէին, բայց այս տղան կուրծքի բորբոքումով մը կրցած է ազատիլ»։ Հակնալով որ

(Շարունակելի)

Եւ արդարեւ վաղնջուց օրէնք և կարգ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ որ ի Ցաճկաստան, ի մասնակցութիւն ընտրութեան Հայրապետին Ամենայն Հայոց՝ եղեալ է այսպէս։ Աթոռն Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ՝ հոգեւորական և աշխարհական ժողովքն կերովք՝ համարեալ է ազգին ազգին և Օսմանեան պետութեան ներկայացուցիչ Եկեղեցւոյն Հայաստանեայց համօրէն որ ի Ցաճկաստան։ Այս այսպէս ընկալեալ է ի սկզբանց անտի հաստատութեան Աթոռոյ Պատրիարքութեան Հայոց որ ի Կ. Պոլիս, առանց բնաւ խընդիր անդամ լինելոյ ի թեմական առաջնորդութեանց եղելոց ընդ իրաւասութեամբ Պատրիարքական Աթոռոյն Կ. Պոլսոյ, յանուն փոխանորդութեան Հայրապետին Ամենայն Հայոց։

Յորժամ Թուրքիաբնակ ազգն Հայոց ցանկացաւ, զի Ազգային ժողովքն և իշխանութիւն կանոնադրութեամբ ի 1860 ամի, խմբագրեցաւ յայնժամ Սահմանադրութիւնն, որ որ և վաւերացաւ ի 1863 ամի ի Պետութենէն Օսմանեանց, և էանց ի կարգս և ի հատորս օրինաց և օրինագրոց Օսմանեան Պետութեան։

Սոյն այս Սահմանադրութիւն՝ ոչ նորահնար ինչ է, այլ՝ խմբագրութիւն արտօնութեանց, կարգաց և կանոնաց, որովք վարէր Պատրիարքութիւնն Կ. Պոլսոյ ի սկզբանց անտի հաստատութեան իւրոյ։

Երրորդ յօդուած հիմնական սկզբանց Սահմանադրութեանն այնորիկ՝ ասէ.

«Ազգին Պարտականութիւնն է... Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանութիւնն և աւանդութիւնքն անարատ պահել»։

Վաթսուներորդ առաջներորդ տրամադրութիւն Սահմանադրութեանս այսորիկ խօսելով զիրաւանց և զդումարմանէ Ազգային Երեսփոխական Ընդհ. Ժողովոյն՝ տայ նէ զիրաւունս մասնակցութեան ընտրութեան Հայրապետին Ամենայն Հայոց, ասելով յերկրորդում՝ անդ պարբերութեան։ «Բ. (Ընդհանուր Ժողովը կը դումարէ) կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակից ըլլալու համար։» Ըստ որում՝ սոյն այս ազգային Երեսփոխական Ընդհանուր Ժողովն, ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ՝ որպէս կանխեցաք ասել, է միակ և օրինաւոր ներկայացուցիչ ամենայն թեմական վիճակաց եղելոց ընդ իրաւասութեամբ Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ և Երուսաղեմի, և մասնական կաթողիկոսութեանցն Սսոյ և Աղթամարայ առաջի Պետութեան Օսմանեան և ազգին։

Արդ՝ ոչ եթէ, որպէս կարծեն ոմանք, Սահմանադրութիւնն է որ եւ զայս իրաւունս Ազգային Երեսփոխական Ընդհանուր Ժողովոյն Ցաճկաստանեայց, այլ՝ ի չորից և աւելի դարուց հետէ այս իրաւունքն էին Ազգային Երեսփոխական ընդհանուր Ժողովոյն, կազմելոյ ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ ի բարձրաստիճան և յայլ Եկեղեցականաց մայրաքաղաքիս, որպէս և յամիրայից և յաւագ արհեստաւորաց (էնաֆ)։ Սահմանադրութիւնն՝ ընդարձակ եւեթ արար զայս Ազգային Երեսփոխական ընդհանուր Ժողով, որով և առաւել եւս արժանացաւ նա լինել օրինաւոր ներկայացուցիչ Ազգին, ըստ որում մէն մի անդամք նորա թէ՛ Եկեղեցականք և թէ՛ աշխարհականք ընտրեալք են իբրև պատգամաւորք, Եկեղեցականքն՝ յԵկեղեցական կարգէ, և աշխարհականքն՝ յաշխարհական դասէ։ Եւ մինչ ի հնումն անդ Ազգային Երեսփ. Ընդհ. Ժողովի, որ յառաջ քան զՍահմանադրութիւնն, անդամք էին նշանաւոր Պոլսեցի հայք եւեթ, այժմ շնորհիւ Սահմանադրութեան ոչ միայն մէն մի արուարձան Կ. Պոլսոյ, այլ և իւրաքանչիւր թեմական վիճակ ընտրէ զիւր երեսփոխանս, և առաքէ յանդամակցութիւն Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյն, որով ի կեդրոնական մեծի Ժողովին յայնմիկ ներկայանան ամենայն թեմական վիճակի ձեռն պատգամաւորաց ընտրելոց Ժողովրդական քուէարկութեամբ։

Ահա տեսանի յայտնապէս, զի ազգային այս Երեսփ. Ընդհ. Ժողովի վաղեմի բազմադարեան իրաւանց ունի կատարելապէս իրաւունս մասնակցելոյ յընտրութիւն ընդհանրական Հայրապետին Արարատեան Մայր Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի, յանուն և ի դիմաց Ամենայն Հայոց եղելոց ընդ իրաւասութեամբ Պատրիարքութեան Հայոց Կ. Պոլսոյ։ Զսոյն զայս անբեկանելի իրաւունս իւր գործադրեալ է ցարդ Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովն այն մեծ՝ ոչ միայն յառաջ քան զՍահմանադրութիւն Թուրքիաբնակ Հայոց, և նախ քան զՊալաժէնեան Ռուսահայոց, այլ և յետ հաստատութեան երկոցուն եւս կանոնադրութեանց։ Բաց ասի, զսոյն զայս իրաւունս Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյն ոչ միայն ընկալեալ է Տէրութիւնն Օսմանեանց, այլ և նոյն ինքն Պետութիւնն ամենայն Ռուսաց, զի Պատրիարքութիւնն Կ. Պոլսոյ այսու օրինակաւ ևեթ մասնակցեալ է ընտրութեան կաթողիկոսաց նոյն իսկ յաւուրս Պալաժէնեայի։

Արդէն Զերդ Ամենապատուութիւն որ անձամբ իսկ իբրեւ հրաւիրակ Ս. Աթոռոյն ի 1858 ամի գըտաւ ի մայրաքաղաքիս, դիտելիդիտէ զայս ամենայն, որպէս և զանցս որ անցին ի ժամանակի անդ ընտրութեան Տ. Տ. Գէորգայ Դի երջանկայիշատակ կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց։

Արդ՝ կարգադրութիւնն, զոր հաղորդէ մեզ Սինոդն զեղանակէ ընտրութեան Հայրապետին Ամենայն Հայոց, եթէ օրինաւոր և գործադրելի իսկ համարիցի ի Ռուսաստանեայց Հայոց, սակայն ոչ բընաւ ի դէպ դայ վարչական դրութեան Թուրքիաբնակ Հայոցս, զոր ընկալեալ ունիմք ի դարաւոր ժամանակաց հետէ։

Ահա ի վերայ հիմանցս այսոցիկ եղեւ վերջնական վճիռ Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյն, զոր ի վեր անդր յիշեցաք, և որպէս ցուցաք, կարծեմք, թէ ոչ նոր ինչ է վճիռն, ոչ նորագիւտ կանոն, և ոչ չորթումն իրաւանց թեմական առաջնորդութեանց հոգեւորականաց և ժողովրդականաց, այլ՝ չարունակութիւն օրինաց և կանոնաց, որովք վարեալ է միշտ Պատրիարքական Աթոռն Կ. Պոլսոյ աւագ ժողովովն իւրով ի մասնակցութիւն ընտրութեան անդ կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց։

Անկարելի իսկ եմք, Սրբազան Տէր, զի յասացելոցս յայսցանէ քաջ իսկ խելամուտ լինիցի Զերդ Ամենապատուութիւն, որպէս և Սինոդն պատուական, թէ ոչ այլ ինչ ունիմք մեք ի կէտ նպատակի, բայց եթէ զօգուտ համօրէն ազգին, որպէս և զմիութիւն, զշինութիւն և զաղատութիւն ուղղափառ և Սուրբ Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց։ Եւ ի սոյն վախճան ոչ այլով իւրք օրինակաւ կարեմք մեք հասանել, բայց եթէ պինդ ունելով զկանոնս և զաւանդութիւնս, որոց պահակառ կացին Հարք մեր, և որոց պարտ է և մեզ հեռատես ոգւով մնալ հաւատարիմ։

Մնամ եղբայրանուէր ողջունիւ ի Քրիստոս Յիսուս ի յոյսն մեր ամենեցուն Աղօթակից եղբայր։

Նախագահ
Ազգային Երեսփոխական
Ընդհանուր Ժողովոյ Հայոց
Ցաճկաստանեայց
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՊՈՍ

Ատենադպիր
ՅԱԿՈԲ ԳՈՒՐԳԷՆ

Ատենապետ
Գ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

Յամի Տեառն 1884
ի 10 ամսեանն փետրուարի
Եւ յԱզգ. Թուականի ՌՃԼԳ
ի Պատրիարքարանի Հայոց Կ. Պոլսոյ
Թիւ 220

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՂԱԼԱԹԱ-ԲԵՐԱ-ՇԻՇԼԻԻ ԳԾԻՆ ՁԵՏԵՂՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԱԽՏԱԿԸ

Շինուածոց		Ղրշ.
1. Գետինը հարթելու ծախք		165.327.75
2. Երկու գծոց զետեղման „		680,834.25
3. Խորանարդ քարերով սալարկաց և խճուղիներու շինութիւն		1,643,813 —
4. Զիմէնթոյէ սալարկներու շինութիւն		406,020.50
5. Նոր պայմանագրին համեմատ հին գծոց նորոգման ծախք		141,752 —
6. Տոկոսիք և միջնորդչէք	896,424.25	
98 արժէթղթոց ընկումն	214,067.25	
Արժէթղթոց դրոշմուելուն ծախք	139,273.25	
		1,249,764.75
7. Քննութիւնք, յատակագիծք, Շիշլիի մթերանոցին նորոգումն, թոշակք, շինուածանիւթոց մթերանոցներուն վարձք, արժէթղթոց շինութեան ծախք, անշարժ գոյից փոխանցման ծախք, միջնորդչէք, յանձնարարողչէք, հայլն, և այլն		1,083,860.50
Գծին վրայ եղած կալուածոց քնոցն և հատոցն		
Հատուցմունք, յանձնարարողչէք, միջնորդչէք և Ղալաթիոյ ու Բերայի կալուածոց գնման և հատման վճարեալ զանազան ծախքեր		3,924,992.25
Շինուածք և անշարժ կալուածք		
1. Շիշլիի մէջ գետին մը	34,166 —	
2. Վոյվոտա փողոցին մէջ գետին մը	117,600 —	
3. Վոյվոտայի փողոցին մէջ ախոռներու և մթերանոցի մը շինութեան ծախք	52,313.50	
		204,079.50
Զէտ		
Ղալաթա-Շիշլիի գծին համար գնուած 232 երիվարք		912,915.75
Կառք		
1. 36 կառք, որոց մին վերնայարկով	351,520.25	
2. 5 „ 5 խճակիր սայլ 2 փոքր վակոն, 1 սայլակ և 1 պրէք	10,701 —	
3. Նորոգութեանց համար պատրաստի շինուածանիւթք	72,828 —	
		435,049.25
Հուպք, ըմբք և կողմնք երկաթոյ		
100 զոյգ համետ և իրենց երկրորդական մասերը		73,646 —
Մանր նիւթեր		
Գծերու զետեղման համար հարկ եղած մանր նիւթեր		22,849.50
Ընդհ. գումար		10,944,905 —

Վարչական Խորհուրդ — Ընդհ. քննիչ և Ընդհ. Համարակալ

ՍԵՊՈՒՀ ՄԱՔՍՈՒՏ, Նախագահ — Հ. Ժ. ԼԱԿՈՍ
Ժ. ԱՆԱՍԹԱՍԻԱՏԻՍ, Դեր-Նախագահ
Ռ. ԷՏՈՒԱՐՏՍ
ԻՒ. ՆԷԿՐՈՐՈՆԹ
Ժ. ՔԱԶԱՆՈՎԱ
Տ. ՖԷՐՆԱՆՏԷԶ ՏԻԱԶ

Կ. Պոլիս, 31 դեկտ. 1883

ՂԱԼԱԹԱ-ՇԻՇԼԻԻ ԳԾԻՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԾԱԽՔ
1882 յուլիսէն մինչեւ 1883 դեկտեմբեր

Ամսական և նուագք		
Մթերանոցին և գծին պաշտօնէից ամսականները		551,909.50
Մնոնք և գործն յէնէն		
Խոտ, պայտ և դեղօրէք		504,938.25
Մաշուած յէնէն		
Վեց մեռեալ երիվարաց համար		23,055 —
Պահպանումն և նորոգումն կառաց		
Ամ և այլ նիւթեր կառաց համար	59,647.25	
Պահեստէ նիւթեր		
Լիսեռն, փոկ և այլն	36,192.50	95,839.75
Զանազան ծախքեր		
Վարչութեան, մթերանոցի, կայարանի ծախք, տոմսակք, ապահովագրութիւն ևն.		102,621.75
Տոկոսք և գլխաւորք		
6470 հատ արժէթղթոց թիւ 3 կտրոնների համար 12.50 ֆր.էն = 80,875 ֆր. ոսկին 22.88 1/2 ֆր.էն	353,376 —	
(3դ. վիճակահանութեամբ) ջնջուած 51 արժէթղթոց համար 500 ական ֆրանքէն = 25,500 ֆր. ոսկին 22.88 1/2 էն	111,424 —	
1883 դեկտ. ամսոյ համար արժէթղթոց գլխավճարներու և տոկոսեաց համար ինկած բաժինը	26,084 —	490,906 —
Ախոռ		
Զանազան նիւթեր ախոռաց համար		9,190.50
Պահպանումն և նորոգումն ոպլոյն		
Օրականք գործաւորաց և շինուածանիւթք		8,437.75
Այլ այլ ծախք		
Հաղորդարարի կայարանին վարձքը		1,000 —
Պահպանումն և նորոգումն հոմեպոյ		
Զանազան նիւթեր		7,952 —
Մանր նիւթեր		
Գործածական զանազան գործիներ		4,373.50
Ամբողջ ծախք		1,760,224 —

Նախագահ Վարչական Խորհրդոյ
ՍԵՊՈՒՀ ՄԱՔՍՈՒՏ

Ընդհ. Քննիչ և Էլեհատ Համարակալ
Հ. Ժ. ԼԱԿՈՍ

Օսմ. Ընդհ. Պարտուց Խոշոր Համարիչ Վարչութիւն և Թուրքերէն Տեղեկագրի Հայերէն Բաժին

ԱԶԳ ԱՌ ԾԽԱՎԱՃԱՌՍ

կը ծանուցուի ծխավաճառաց թէ՝ ըստ հաճոյս, կամ՝ իրենց քով մնացեալ ծխախոտներու վաճառումը շարունակելու համար, և այս պարագային մէջ ծխախոտի շահակցական Բէժիի արտօնութիւնն հարկ է ստանալ, որ յատուկ Պանդուռ մը պիտի փակցուին յիշեալ ծխախոտներուն վրայ, եւ կամ իրենց ծխախոտները Բէժիի Թողլով՝ իրենց վճարած Մէ-ռ-ռէյի և Պանդուռի տուրքն ետ առնելու համար հարկ եղած ձեւակերպութիւնք հետեւեալք են.

Երկուշաբթի օրն, ապրիլ 2/14, և եթէ հարկ լինի, յաջորդ օրերը, մինչեւ այն ատեն բաց մնացած ծխավաճառի խանութներուն մէջ գտնուող բոլոր ծխախոտներուն ցանկը պիտի շինուի նոյն իսկ խանութին մէջ և ձեռամբ երկու պաշտօնէից, որոց մին Օսմ. Ընդհ. պարտուց վարչական խորհուրդն և միւսը ծխախոտի շահակցական Բէժին պիտի ներկայեն։

Այս երկու պաշտօնէից գործը դիւրացնելու համար կը խնդրուի ծխավաճառներէն որ այժմէն դասակարգեն իրենց ունեցած ապրանքները՝ տուփերու կամ ծրարներու տեսակին և պարունակութեան համեմատ։

Եթէ ծխավաճառը Պանդուրի և Մէ-ռ-ռէյի տրոց յետս վճարումը նախամեծար համարի, Պանդուրին համար պիտի ստանայ այն գումարն, որ այդ Պանդուրին վրայ նշանակուած է իբրեւ սպառման տուրք, այսինքն, զոր օրինակ, Ծրդ տեսակէն 1 քիլոկրամմնոց ծրարին համար 11 1/2 ղրուշ և այսպէս շարունակաբար, ինչպէս նաեւ Մէ-ռ-ռէյի տուրքը, այսինքն մէն մի քիլոկրամի համար 3.90 ղրուշ։

Երբ պաշտօնեայք ներկայանան, ծխավաճառը պէտք է յայտարարէ թէ կ'ուզէ՞ շարունակել իւր քով մնացեալ ծխախոտց վաճառումը։ Այս պարագային մէջ յիշեալ ծխախոտներուն վրայ իսկոյն և ճրիապէս Պանդուրներ պիտի փակցուին Բէժիի պաշտօնէին կողմէ։

Կ. Պոլիս 20/11 ապրիլ 1884

ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ԲԷԺԻ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԱԶԳ ԱՌ ԾԽԱՎԱՃԱՌՍ

Թուրքիոյ ծխախոտի Շահակցական Բէժիի Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ ծխավաճառաց, թէ 1300 տարւոյ համար իրենց ծխախոտ վաճառելու արտօնագրերը Բէժիի ներկայացուցած ժամանակ կրնան իրենց պէտք եղած ծխախոտները գնել ընկերութեան մթերանոցներէն.

Կ. Պոլիս ... Շահզատէ-Պաչի,
Տիրէգլէր-Արասը.
Ղալաթիա ... Վոյվոտա փողոց.
Իսկիւտար ... Նաւամատոյցը.

Ապրիլ 2/14 ին առաւօտեան ժամ 12 էն և հետեւեալ օրերը 1 1/2 էն սկսեալ.

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլիս 30/11 ապրիլ 1884

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՃԵԱՆ

ՇԱԲԱԿԱՆՔ

Տաղք եւ ալէլուք աւագ շաբաթու ի պէտս Եկեղեցւոյ մանկանց

Սոյն տետրը կը պարունակէ աւագ շաբաթու ամբողջ երգեցողութիւնները։ Կը վաճառի Մէրճան փողոց, Թիւ 57, Մարգարեան գրատունը, ի գին 2 ղրշ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

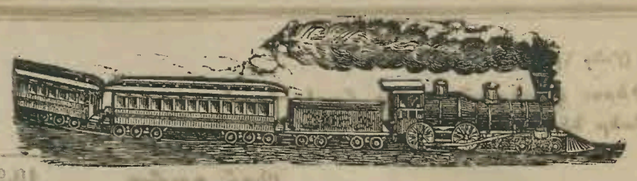

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Մեկնում 1 Ապրիլ (Ն. Տ.) 1884, ինչպէս ցոյց տրուած է

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	62	64	66
	Առաւօտ											Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս . . . . Երթ	6 14	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 52	1 27	2 26	3	3 34	4 4	4 40	5 11	5 42	6 1	6 26	6 57
Գում-գապու	6 25	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12	1 2	138	2 37	3 11	3 45	4 15	4 51	5 22	5 53	6 12	6 37	7 8
Եէնի-գապու	6 29		7 57		8 58			10 34	10 53	11 32	12 4	1 6	142	2 41	3 15	3 49	4 19	4 55	5 26	5 58		6 42	7 13
Տավուտ փաշա	6 32		8					10 37	10 56	11 35	12 7	1 9	1 45	2 44	3 18		4 22		5 29	6 1		6 45	7 16
Սամաթիա	6 37		8 6		9 4			10 42	11 1	11 40	12 12	1 14	1 50	2 49	3 23	3 55	4 27	5 1	5 34	6 6		6 50	7 21
Եէտի-գուլէ	6 42	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 17	1 53	2 54	3 26	4	4 30	5 7	5 37	6 9	6 22	6 54	7 27
Մաքրիգիւղ	6 54	8	8 25		9 23			10 59		11 58				3 6		4 14		5 21			6 36		7 39
Այ-Սթէֆանոս		8 14	8 36		9 33			11 10		12 10						4 25		5 32			6 50		
Քիւչիւք-Զէքմէճէ ժամմ		8 25								12 19											6 59		

ՔԻԻԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1
	Առաւօտ										Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք-Զէքմէճէ . Երթ			7 34									1 16										6 38
Այ-Սթէֆանոս			7 44		8 42				9 38			1 27						4 39		5 54		6 51
Մաքրիգիւղ	6 30	7 23	7 57		8 54				9 49			1 40			3 13			4 51		6 7		7 5
Եէտի-գուլէ	6 42	7 41	8 15	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 22	1 54	2 21	2 55	3 27	3 59	4 35	5 6	5 42	6 23	7	7 26
Սամաթիա	6 49	7 41	8 13	8 42	9 13	9 41		10 16	11 16	11 48	1 26	1 58	2 25	2 59	3 31	4 3	4 39	5 10		6 27		
Տավուտ փաշա	6 54	7 46		8 47		9 46		10 21	11 21	11 53	1 31		2 30	3 4	3 36	4 8	4 44					
Եէնի-գարու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49		10 24	11 24	11 56	1 34	2 4	2 33	3 7	3 39	4 11	4 47	5 16		6 33		
Գում-գապու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	1 39	2 8	2 38	3 12	3 44	4 16	4 52	5 21	5 52	6 38	7 10	7 40
Կ. Պոլիս . . . ժամուս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 48	2 17	2 47	3 21	3 53	4 25	5 1	5 30	6 1	6 47	7 19	7 50

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարներն Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբաց մէջ։

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Թուղթու գուրու գրբրմ վէ եա-խօտ Հինա կէօնիւ, ատէտ 2,500, պէհէր գրէյէի աթիքի 13 1/2.

Թուղթու գուրու Ընատօլու ինէք կէօնիւ, ատէտ 4,500, պէհէր գրէյէի աթիքի, 11 գրշ 36 փարա.

Տէօրտիւնճի օրտուլի հիւմայուն էրզինճան տապալխանէսինտէ շուրութը մուգաբրէրէսի իւլէ Թէսալիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեասը զրմ-նընտա միւնագասայա գօնուլմուշ օլան պալատէ մուրագամ էլմըգ-տար իքի գալէմ կէօն ֆիյաթը մուրագամալէրի իւլէ Թալիպի էօհ-տէսինտէ օլուպ նիսանը ռումինին իքինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասա-լէրի իճրա օլունճաղընտան ֆի-յաթընըն Թէնզիլի իւլէ իթա իթմէ-յէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէ-րասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

26 մարթ 1300 1

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվէռ-ալ Ե Մէնքիրլիանի ԴՔԼ-ԲԱՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբոս	4,200	Ուլէրթ	3,000
Ֆարս	4,000	Նէբրիթ	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սէսոստրիս	3,250	Գէլանդիտ	1,700
Թէպէ	3,250	Լոդիս	800
Մակալա	3,250	Օլինթա	800
Նէրա	3,250	Սէոէլ	750
Մարէոթիս	3,250		

Ֆարս շոգ. նաւապետ Գուրը, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն ասատ հասաւ։

Վերոյիշեալ շոգենաւը չքեղապէս յարդարուած են ճանբորդներու համար.

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար

Մէյսանլրգ սոգադ, Պոլիս

Ֆնօրէնութիւն, Լիվրբուլ,
ՀԷՑՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Գործակալներն

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէյրութ	Ց. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Ց. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվերթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իաքէնտրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Գ. Ռ. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շէրա	Ն. Ռ. Բէնդրոքուլոյ

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ ամիսը տանի մ'անգամ էջ բանին Լիվրբուլ Ե Մէնքիրլիանի ԴՔԼ-.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորատա	2,500
Ալիքէթ	3,000	Նարի	2,500
Պորնիա	4,600	Բաղդատ	5,000
Պոլուէա	3,800	Բարբէրա	3,200
Պոլարէ	2,500	Բալթիա	3,000
Գէթիէ Քալէ	1,200	Սերվիա	7,800
Սեգիսլանիա	5,000	Սէրա	4,600
Քարթալանիա	4,700	Սարպէտոն	3,000
Շերբուրգ	2,000	Սամարիա	3,000
Տիգրիս	2,500	Սիրան	3,000
Կալէա	4,000	Թարթիգ	3,000
Քէրոս	2,500	Թրինգարդ	2,500
Մարոնա	3,000		

Քէրոս շոգ. նաւապետ Ճոնէս, ասատ հասաւ Լիվրբուլէն եւ ի մօտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Սատրագրեալ արտօնութիւն ունի ճանբորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ

ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Ղալաթիա։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ Դէլ Անէլիս, Կ. Պոլսոյ Ե Օրէսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալլանտ	2.000	Լէբանոն	4,500
Անթէլ	3 000	Մարէնգ	4,300
Աբէյ	1,300	Մարգարէ	2,500
Գասանդ	3,500	Մէլ	2,000
Գէորգիոս	2,200	Նէրօ	2,000
Գամա	2.000	Օքնէլ	5,000
Գէյրդ	2 600	Օրլանդօ	3,000
Գուլէթտ	2,500	Օրէանդ	4,500
Գամա	2,100	Օրդէ	2,000
Գարդ	2,000	Բուլգէթ	1,200
Գօմ	2,700	Բալթէս	3,200
Տէրա	2,500	Բանդէր	1,700
Տանա	1,800	Բէրա	2,800
Տրատ	2,600	Բէլէդ	4,400
Էրդրա	2,600	Բինալդ	3,200
Ֆալտան	800	Բալլ	3,000
Ֆէրա	1,700	Բանա	5,500
Ֆլանտրիա	1,600	Բանա	3,500
Կուլէթ	5,500	Սալէրնա	4,000
Կէրանա	2,200	Սաֆֆա	2,000
Կոլ	1,800	Սէլէվէ	2,000
Կրանա	2,200	Սէրէնդ	4,300
Հանէ		Թասոս	1,200
Հէրա	2,000	Թ. Ռ-էլբէ	3,000
Հիպալէ	3,000	Թիլլէր	1,300
Հիմալդէրդ	1,200	Թալեա	2,800
Ճէնա	2,300	Քանդա	3,600
Քէլա	2,000	Եէրա	3,600
Քանա	2,200	Զէրա	1,000
Լէս	2,000	Զէրա	140

Թալա շոգենաւն ապրիլ 5ին Օտէսա ուղեւորեցաւ։

Քանիս շոգենաւը, նաւ. Հորնսպի, ապրիլ 6ին Լոնտոնէն մեկնեցաւ Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի համար, եւ ապրիլ 24ին մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

Քանա շոգենաւն ապրիլ 18ին Անգլիայէն մեկնելով մայրաքաղաքս պիտի գայ։

Ո-ղջ-որ-ներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Մելէթ խան
Ղալաթիա։

Ն. ԲԱՔԻ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէլիայ Ե Բոնէլլ դքլ-կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ո-ղջ-որ-ներու համար

Տրապզոն, Պաթում եւ Բոզի պիտի երթայ Լ'Աբդին շոգենաւն, որ ապրիլ 6ին Մարսիլիայէն եւ ապրիլ 12ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Մէնրէլէ, որ ապրիլ 12ին պիտի մեկնի։

Նաւողէքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մամհանէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլ Ե Աբերտէլէց դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալիքէթան	2,500	Ֆավորիտ	3,700
Ալ Ղասիա	2,500	Ֆլորինտա	3,700
Անտոլոպիան	2,500	Ֆլորիան	3 700
Արինեան	2,500	Իսպրիան	3,500
Աբատիան	3,700	Իլլիրիան	3,500
Պավորիան	6,000	Իսպրիան	3,500
Պոլիորիան	6,000	Լիսպան	2,200
Քասիլիան	800	Լիսորիան	2,500
Սորինեան	2,000	Լիսպան	800
Տորոյ	700	Օքսորոյ	700
Էրիքէլ	3,700	Բիրպան	3,800
Ֆավան	3,700	Վալինիան	6,800
Ֆավորիտան	3,700	Վիրինեան	6,800

Ֆլորիան շոգենաւը, նաւապետ Արմբրոսէնկ, ամսոյս 16ին ընդհանուր վաճառքով ասատ կ'սպասուի։

Արինեան շոգենաւը, ամսոյս 20ին մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվրբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ո-ղջ-որ-ներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւսէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվրբուլ

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլ, Մէնքիրլիանի Ե Օրէսայի դքլ-կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այ Սոֆիա	3,000	Գրքա
Աբրատ	2,500	Ռոմբրա
Աբրատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լատինիա	2,500	Ուիլքա
Մատիանիա	3,500	Մարշ
Բոմբէյա	2,800	Ֆոթբրմիլ

Այ Սոֆիա շոգենաւը, ապրիլ 12ին Լիվրբուլէն ասատ կ'սպասուի։

Այս շոգենաւք կէն թամբոգներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ եւ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insuranee company

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԱՆԹԱՅԼ

Լոնդրայի Ե Էդինբուրգի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Արտօնեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ »	2,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	800,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի պատահակա.	
Նութեանց դէմ	1,274,661
Կեանքի պատահակա.	
Նութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,855,529
	5,630,190
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	1,157,124
Կեանց ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյն	484,798
	1,641,922

NORTHERN
Assurance company

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնդրայի Ե Էդինբուրգի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	5,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	300,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի պատահակա.	
Նութեանց դէմ	778,889
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,670,519
	2,749,408
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	460,126
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	245,161
	705,287

Սատրագրեալ իւր բաղմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալով՝ Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն եւ գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Մովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սատրագրեալ, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա Քոմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առաջ Քոմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն։

Թարգմ. Ընդհ. Գործակատար ՅԷՆԷ Ընկերութեան
ԳԱՌՆԻԿ Ճ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 30 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա	3 ամիս, Ղրշ.	109,7/8 առ Անգլ. լիր.
Փարիզ	3 » Ֆր.	22,92 1/2 առ Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմ. Գանս. դոցուեցաւ բացուեցաւ	10,16
	10,17
հէս օրին	10.16
Եգիպտ. միացեալ. բաց. ոսկի	75,20
Բուսմէլիի երկաթուղի	51,75
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4, 3
» Օթօման	3,35
Կ. Պոլսոյ Գանքան	6,12
Քրէտիթ ժէնէրալ 6% Օսմ. լիր	7,20
Փոխ. 1863 (Մուլ/-՝) 6% Ֆր.	68,
» 1865 » 6%	60,
» 1869 (Բինար) 6%	55,
» 1872 (Գոն տու Թրէզոր)	13,25
» 1873 (Բինար) 6%	49,
Լաւրիում	110
Թրամուայ Օսմ. լիր	285
Թղթադրամ »	1600
Հէվալէսիդ Ռէքօր	15,

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 10 ապրիլ.

Անգղ. Գանս.	102 11/16
Օսմ. »	9 3/4
Փոխ. 1865	11 3/4
» 1869	11 3/4
» 1871	68 1/4
» 1872	17 1/4
» 1873	9 1/8
» 1877	85
Գանք Օթօման	17
Ռուս. փոխ. 73ի	91 3/16
Եգիպտ. միացեալ	68 1/16
» արտօնաւոր	94
Տայրա Սանիէ	67 1/16
Փոխ. Ռօշիլա	90 3/16
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	

Փարիզ 10 ապրիլ.

Գաղղ. Գանս. 3 0/0	77,
» » 4 1/2 0/0	106-17 1/2
Օսմ. Գանս.	9.45
Փոխ. 1865 Ֆր.	55
» 1869	51
» 1873	47,
Օսմ. Երկաթուղի	51,50
Գանք Օթօման (գ. կ.)	635,75
Քրէտիթ Լիոնէ (գ. կ.)	577,50
Ռուս. փոխ. 3 առ 0/0 (1877)	90 3/4
» » Արեւելեան	
Իտալ. Գանս.	94 60
Եգիպտ. միացեալ	344,37 1/2
Փոխանակագիր Լոնտրայի վրայ	25,21

Վիէննա 10 ապրիլ.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,50
Բուսմէլիի երկաթուղի	29.30

ԿԷՍ ՕՐ 5.19